

Vergaderjaar 2024–2025

32 637

Bedrijfslevenbeleid

Nr. 664

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 februari 2025

Middels deze brief deel ik, mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp, met uw Kamer de jaarresultaten van de Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA) en het Invest in Holland netwerk over 2024¹. Bijgaand stuur ik het jaarverslag NFIA 2024 en de doorontwikkeling van de Invest in Holland Strategie voor de periode 2025–2030.

Kernboodschap van deze brief

In een sterk veranderde wereld, met toegenomen geopolitieke instabiliteit, nieuwe (digitale) dreigingen, arbeidsmarktkrapte en de energietransitie is de vraag naar nieuwe investeringen en innovaties om de maatschappelijke en economische uitdagingen het hoofd te bieden groot. Daarom blijft gerichte acquisitie van buitenlandse bedrijven van grote toegevoegde waarde voor de Nederlandse economie.² De afgelopen jaren zijn er stappen gezet om meer focus aan te brengen in deze acquisitiewerkzaamheden.³ Het kabinet blijft verder inzetten op strategische acquisitie, gericht op kwaliteit in plaats van kwantiteit.⁴ Zo bouwen we aan een hoogwaardige en innovatieve economie van de toekomst en stellen we daarmee het verdienvermogen van Nederland op de lange termijn veilig.

¹ Invest in Holland is een landelijk dekkend publiek-privaat samenwerkingsverband van 14 organisaties met als gedeeld doel het aantrekken en behouden van buitenlandse investeringen voor Nederland. De partners in het netwerk zijn naast NFIA (nationaal), de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROMs), Amsterdam inbusiness, Rotterdam Partners, The Hague & Partners en Nederland Distributie Land (NDL). Het netwerk wordt op 26 locaties wereldwijd vertegenwoordigd door NFIA-buitenkantoren, gevestigd op Nederlandse ambassades of consulaten.

² Zie bijlage 1 voor onderbouwing belang buitenlandse bedrijven voor de Nederlandse economie.

³ Kamerstuk 32 637, nr. 564 – Kamerbrief Voortgang acquisitie met meer focus.

⁴ Onder kwaliteit verstaan we: de toegevoegde waarde («value») van een project voor onze ecosystemen en economie in termen van potentiële bijdrage op het terrein van innovatie, verduurzaming of digitalisering.

De samenwerking binnen het Invest in Holland netwerk is een cruciale schakel in het versterken van onze concurrerende economie. De huidige structuur waarbij nationale, regionale en publiek-private organisaties gezamenlijk optrekken om het «Invest in Holland»-verhaal uit te dragen is uniek in de wereld. Het netwerk laat zien waarom Nederland zich als vestigingslocatie kan blijven onderscheiden van andere landen in Europa of wereldwijd: dynamische en innovatieve (regionale) ecosystemen, hoogopgeleide beroepsbevolking, goede (digitale) infrastructuur en een hoge kwaliteit van leven. Gedurende handelsmissies en werkbezoeken in het buitenland brengen het kabinet, de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp en ik, Nederland ook nadrukkelijk onder de aandacht als een aantrekkelijk land voor bedrijven om zich te vestigen en om in te investeren.

Er zijn terechte zorgen over de stand van het Nederlandse ondernemingsklimaat. Het kabinet zet zich in voor het verminderen van regeldruk voor bedrijven en werkt aan duidelijk, stabiel en voorspelbaar beleid. De behoefte hiervoor bij bedrijven blijkt ook uit de meest recente Monitor Ondernemingsklimaat 2024.⁵ Het kabinet werkt aan regeldrukvermindering met het Actieprogramma Minder Druk met Regels.⁶ Daarnaast worden bedrijven geraakt door onder andere krapte op de arbeidsmarkt, op het energienet en gebrek aan stikstofruimte als gevolg van Raad van State uitspraak over intern salderen. Voor de stikstofaanpak is recent door het kabinet de Ministeriële Commissie Economie en Natuurherstel ingesteld, die als doel heeft op korte termijn perspectief te bieden aan sectoren die geraakt worden en te komen tot een samenhangend pakket van maatregelen.⁷

In deze brief zal ik verder ingaan op de Jaarresultaten 2024, de Strategie 2025–2030 van Invest in Holland en de ambities van het kabinet om de komende jaren te werken aan een aantrekkelijk ondernemingsklimaat.

Jaarresultaten Invest in Holland over 2024

Uw Kamer wordt jaarlijks geïnformeerd over de behaalde jaarresultaten van NFIA en het Invest in Holland netwerk. In het afgelopen jaar hebben NFIA en de partners 193 projecten gefaciliteerd. Dit betrof zowel nieuwe vestigingen (ongeveer twee-derde) als uitbreidingen van bestaande investeerders (ongeveer één-derde). Door aangescherpte focus waarbinnen deze acquisitie heeft plaatsgevonden was 97 procent van de investeringsprojecten een zogenoemde «match to value». Dit betekent dat deze projecten passen binnen de kaders van de strategische prioriteiten van Nederland. Deze investeringen dragen daarmee ook bij aan de kabinetsdoelstelling om in 2030 3 procent van het bruto binnenlands product aan publieke en private investeringen in onderzoek en ontwikkeling (R&D) uit te geven.⁸

Buitenlandse bedrijven die in Nederland investeren, versterken niet alleen onze regionale economie, werkgelegenheid en ecosystemen, maar dragen ook bij aan ons toekomstig verdienvermogen en onze economische- en maatschappelijke weerbaarheid. Zo dragen bedrijven die afgelopen jaar voor Nederland kozen met hun (vervolg)investeringen bij aan innovatieve

⁵ Kamerstuk 32 637, nr. 659 – Kamerbrief OndernemersTop bekendmaking verkenner Pact Ondernemingsklimaat en aanbieding Monitor Ondernemingsklimaat 2.

⁶ Kamerstuk 32 637, nr. 660 – Kamerbrief Actieprogramma Minder Druk met Regels.

⁷ Kamerstuk 33 576, nr. 417 – Kamerbrief over Instellen Ministeriële Commissie Economie & Natuurherstel.

⁸ Kamerstuk 36 471, nr. 96 – Regeerprogramma, H10a Economie en ondernemingsklimaat.

oplossingen in bijvoorbeeld de gezondheidszorg, landbouw en hightech maakindustrie. Enkele voorbeelden zijn:

MoCA Cognition | Life Sciences & Health | *Nieuwe vestiging*

In Nederland hebben ongeveer 300.000 mensen dementie en meer dan 50.000 mensen de ziekte van Parkinson. Door de vergrijzing dreigen die aantallen snel te stijgen, en daarmee grotere druk te leggen op de zorg en de samenleving. De keuze van het Canadese MoCA Cognition om een innovatiehub te vestigen op High Tech Campus Eindhoven, is dan ook een aanwinst voor Nederland. MoCA is bekend van hun baanbrekende diagnostische MoCA test, die is ontwikkeld om cognitieve ziektes zoals Alzheimer, Parkinson en hersentumoren te detecteren. In hun nieuwe innovatiehub wil het bedrijf de ontwikkeling van AI-gedreven cognitieve assessments versnellen met onder andere TU Eindhoven en een integraal onderdeel vormen van het Health-Tech ecosysteem in Nederland.

Infinite Acres | Agrifood | *Uitbreiding*

Aangetrokken door de geavanceerde kennis en faciliteiten van de Nederlandse hightech tuinbouwsector, opende Infinite Acres, dochteronderneming van het uit de VS afkomstige 80 Acres Farms, in 2024 haar Field Lab en Experience Center in Den Haag. Met hun vooruitstrevende verticale tuinbouwoplossingen ontwikkelt Infinite Acres samen met onderzoekspartners zoals Siemens en Signify methoden om met minimale middelen groenten en fruit te produceren. Door de gecontroleerde teeltomgeving in verticale tuinbouw kan de teelt geoptimaliseerd worden om gebruik van arbeid, water en energie te minimaliseren, en zijn bestrijdingsmiddelen overbodig. Bovendien bieden «vertical farms» de mogelijkheid om in elk klimaat te produceren, dus ook in regio's waar traditionele tuinbouw niet goed mogelijk is. Verticale tuinbouw heeft daarom grote mondiale groeipotentie. Met hun Nederlandse vestiging draagt Infinite Acres bij aan het innovatie- en verdienvermogen van Nederland en versterkt het bedrijf de reputatie van Nederland als hightech tuinbouwland.

SK tes | High Tech Systemen & Materialen | *Uitbreiding*

Elektrificatie is een belangrijk onderdeel van de energietransitie, en heeft de marktvraag naar batterijen sterk doen toenemen, met name in de automotieve markt. Voor de productie van de huidige generatie autobatterijen zijn materialen nodig die in Europa niet gedolven worden, wat de Europese afhankelijkheid van andere markten heeft doen toenemen. De materialen kunnen echter deels teruggewonnen worden uit afgedankte batterijen, mits die goed gerecycled worden. Het Zuid-Koreaanse SK tes, dat in 2024 hun grootschalige batterijenrecyclingfabriek lanceerde in Rotterdam, is daarom een waardevolle nieuwe toevoeging aan het Nederlandse ecosysteem. SK tes heeft een 10.000 m² grote batterijrecyclingfaciliteit gebouwd die jaarlijks 10.000 ton lithium-ion batterijen kan verwerken, wat gelijk staat aan 40.000 elektrische voertuigen. De fabriek beschikt over state-of-the-art technologie voor het terugwinnen van zeldzame metalen, snelle ontlading en waterbesparing. Zo draagt SK tes bij aan de strategische autonomie van Nederland en Europa.

Invest in Holland Strategie 2025–2030

In de afgelopen periode is door NFIA en de partners van het Invest in Holland netwerk, in overleg met de Ministeries van Economische Zaken en Buitenlandse Zaken en andere stakeholders, gewerkt aan het verder in lijn brengen van de werkprocessen gericht op proactieve acquisitie met meer focus.

Acquisitie in een veranderende wereld

In de context van toegenomen geopolitieke spanningen en toegenomen wereldwijde competitie voor cruciale, innovatieve investeringen blijft het kabinet aandacht hebben voor de uitdagingen van acquisitiewerkzaamheden. Oplopende geopolitieke spanningen en dreigende handelsconflicten vragen om een kabinet dat actief opkomt voor de Nederlandse belangen. Het Invest in Holland netwerk draagt bij aan de doelen van het kabinet door investeringen te bevorderen die Nederland innovatiever, concurrerder en daarmee weerbaarder maken. Met de volume-to-value strategie blijft de focus en inzet op het aantrekken van bedrijven die zorgen dat het bedrijfsleven in Nederland voorop kunnen blijven lopen in de technologieën en markten van de toekomst. NFIA en het Invest in Holland netwerk krijgen bij hun acquisitie werkzaamheden ook te maken met potentiële investeringsprojecten die van toegevoegde waarde kunnen zijn voor Nederland, maar waar ook een afweging gemaakt moet worden over risico's. Over dergelijk casuïstiek met economische veiligheidsrisico's is goed contact tussen NFIA en de beleidsverantwoordelijke departementen.

Kansen en uitdagingen

Om Nederland aantrekkelijk te houden als vestigingslocatie voor innovatieve buitenlandse bedrijven moeten ondernemers alle ruimte krijgen om te floreren. De Nederlandse economie blijft concurrerend, maar ondernemers zien steeds vaker en meer dat er knelpunten zijn in het ondernemingsklimaat. Dit beeld wordt ook bevestigd door de signalering van NFIA en het Invest in Holland netwerk in gesprekken met nieuwe en bestaande investeerders.⁹ Recent is Nederland ook gezakt op de World Competitiveness Ranking van IMD, van de 5^e naar de 9^e positie in 2024. Het kabinet zet daarom de komende jaren op het verbeteren van het ondernemingsklimaat, om Nederland terug te krijgen in de top-5 van meest concurrerende landen.¹⁰

Een van de aspecten die voor buitenlandse bedrijven van belang is, is stabiel en voorspelbaar overheidsbeleid. Het kabinet heeft in het regeerprogramma een aantal maatregelen aangekondigd die hieraan zullen bijdragen, zoals het terugdraaien van de afschaffing inkoop eigen aandelen en verlaging van de renteaftrek vpb naar 25%.¹¹ De komende periode werk ik aan de totstandkoming van het Pact Ondernemingsklimaat, waarin kabinet, bedrijfsleven en overige stakeholders, op basis van wederkerigheid, nader zullen werken aan de verbetering van het ondernemingsklimaat en de vermindering van knelpunten voor alle ondernemers. Recent heb ik uw Kamer geïnformeerd over het proces voor

⁹ In het Investor Relations (IR) programma van het Invest in Holland netwerk worden gesprekken gevoerd met reeds in Nederland gevestigde buitenlandse bedrijven. Jaarlijks gaat het om zo'n 1.000 uitgebreide en 1.500 kortere gesprekken, zowel bij de vestigingen in Nederland als op de hoofdkantoren in het buitenland.

¹⁰ Kamerstuk 32 637, nr. 652 – Kamerbrief Over maatregelen Regeerprogramma tot versterking van het ondernemingsklimaat.

¹¹ Kamerstuk 36 471, nr. 96 – Regeerprogramma, H10a Economie en ondernemingsklimaat.

de totstandkoming van het Pact, de uitkomsten van de OndernemersTop en de benoeming van de verkenner Vivienne van Eijkelenborg.¹² Voor het opstellen van een breed gedragen Pact zijn ervaringen uit de praktijk van grote waarde.

Tegelijkertijd zijn er ook mooie kansen die acquisitiewerkzaamheden bieden. De komende jaren verkent NFIA samen met de partners van het Invest in Holland netwerk, de opdrachtgevers en andere relevante stakeholders waar proactieve acquisitie een bijdrage kan leveren aan beleidsprioriteiten of sectorale niches. Concreet zien we de komende jaren kansen op het gebied van gerichte acquisitie-werkzaamheden binnen de ecosystemen van de Nationale Technologie Strategie (NTS), defensie-ecosystemen en verdere verdieping van de bijdrage van acquisitie aan de leveringszekerheidsdoelstellingen uit de Nationale Grondstoffenstrategie (NGS).¹³ Deze inzet moet gericht zijn op het versterken van onze bestaande ecosystemen en posities in waardeketens.

Recent is NFIA gestart met een samenwerking voor proactieve acquisitie in de Fintech sector. Deze samenwerking beoogt om de bestaande inzet van Invest in Holland netwerk in de promotie van Nederland voor, en de acquisitie op, Fintech bedrijven te vergroten. De samenwerking sluit aan bij de beleidsdoelstelling van de volume-to-value strategie en de groeimarktenstudie.¹⁴ De opdracht is tot stand gekomen in samenwerking met het Ministerie van Financiën, NFIA en haar opdrachtgevers.¹⁵ Financiering voor de opdracht komt van het Ministerie van Financiën en biedt een sjabloon voor toekomstige pilots of opdrachten voor proactieve acquisitie in andere sectoren.

Gezamenlijke doelstellingen

Voor de opdrachtgevers is het van belang dat in de nieuwe acquisitiestrategie de prestatieafspraken van alle partners in het Invest in Holland netwerk meer met elkaar in lijn worden gebracht en dat de gedeelde focus op *value* acquisitie formeel wordt vastgelegd. Acquisitie op wat waarde heeft voor ecosystemen is complex en vergt samenwerking binnen het Invest in Holland netwerk en met andere stakeholders. Om deze samenwerking te versterken, wordt door het netwerk de komende jaren toegewerkt naar een gezamenlijke set aan prestatie indicatoren en monitoring daarvan (via gezamenlijke KPI's). In de aansturing van NFIA door het Ministerie van Economische Zaken en het Ministerie van Buitenlandse Zaken zal niet alleen worden gekeken naar resultaten van acquisitie, maar ook naar de voorafgaande inspanningen, coördinatie van het acquisitieproces voor het hele Invest in Holland netwerk en naar de signalering over het vestigingsklimaat. Hiermee zal de aansturing van de partners door verschillende opdrachtgevers meer op een lijn komen, maar er blijft ook ruimte voor regionale verschillen of prioriteiten in de aansturing.¹⁶

¹² Kamerstuk 32 637, nr. 662 – Kamerbrief Uitkomsten OndernemersTop en Monitor Ondernemingsklimaat 2024 en vooruitblik naar 2025.

¹³ Kamerstuk 32 852, nr. 317 – Kamerbrief Bevindingen TNO-onderzoeken Nationale Grondstoffenstrategie.

¹⁴ Kamerstuk 33 009, nr. 137 – Rapport «Groeimarkten voor Nederland».

¹⁵ Kamerstuk 32 013, nr. 302 – Kamerbrief Toekomst financiële sector.

¹⁶ Aansturing van de afzonderlijke organisaties in dat netwerk gebeurt door opdrachtgevers zoals EZ/BZ, provincies en steden. NFIA heeft als een van de vier kerntaken om het Invest in Holland netwerk te coördineren.

Taakstelling NFIA

Het Invest in Holland netwerk signaleert met oog op haar nieuwe strategie 2025–2030 dat er zorgen zijn over de druk van de voorgenomen taakstelling op het acquisitieapparaat. De afspraken in het Hoofdlijnenakkoord (HLA) over de bezuinigingen op het apparaat Rijksoverheid hebben ook impact op het hoofdkantoor van NFIA en op het (bredere) postennetwerk. De NFIA wordt deels gefinancierd vanuit de middelen voor internationale samenwerking (HGIS), waar ook een taakstelling op berust zoals is afgesproken in het HLA.¹⁷ Het kabinet heeft aangegeven de financiële taakstelling verantwoord en realiseerbaar te zullen inboeken met in het bijzonder aandacht voor het belang van een adequaat postennetwerk in het buitenland.¹⁸ De komende tijd zal er aandacht zijn voor een efficiënte en gedegen invulling van de taakstelling die de werkzaamheden van het NFIA-hoofdkantoor en NFIA-postennetwerk zo goed mogelijk waarborgt.

Vooruitblik

De Invest in Holland Strategie 2025–2030 is een herbevestiging van de keuze voor acquisitie gericht op kwaliteit en toegevoegde waarde, met *value acquisitie* als basis voor de toekomstige samenwerking. Komend half jaar zal de (periodieke) evaluatie plaatsvinden voor de werkzaamheden van NFIA in de periode 2019–2023. Ik verwacht uw Kamer in de tweede helft van 2025 te kunnen informeren over de uitkomsten van deze evaluatie en de mogelijkheden voor betere positionering van acquisitiebeleid in relatie tot de verbetering van het ondernemingsklimaat, het actieplan voor het behalen van de 3 procent R&D-doelstelling, de realisatie van de NTS en het vernieuwde topsectorenbeleid waar het kabinet aan werkt.¹⁹

Buitenlandse bedrijven leveren met hun innovaties, kennis en investeringen een belangrijke bijdrage aan de versterking van onze innovatieve Nederlandse ecosystemen. De komende periode blijf ik mij, met het kabinet, inzetten voor de verbetering van het ondernemingsklimaat in Nederland en met NFIA en het Invest in Holland netwerk, voor het aantrekken van die investeringen, die kunnen bijdragen aan het toekomstig verdienvermogen van ons land.

Mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp,

De Minister van Economische Zaken,
D.S. Beljaarts

¹⁷ Kamerstuk 36 600 XIII – Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) voor het jaar 2025.

¹⁸ Kamerstuk 36 601, nr. 1 – Homogene Groep Internationale Samenwerking 2025 (HGIS-nota 2025).

¹⁹ Kamerstuk 36 471, nr. 96 – Regeerprogramma, H10a Economie en ondernemingsklimaat.

Belang van Buitenlandse Investerings (FDI) voor Nederland

De ruim 17.500 in Nederland gevestigde buitenlandse bedrijven leveren een belangrijke positieve bijdrage aan onze economie en samenleving. Zo zorgen ze in Nederland voor zo'n 1,2 miljoen directe banen. Tevens zijn buitenlandse bedrijven goed voor nog ruim een half miljoen indirecte banen, voor een belangrijk deel zijn die laatste vooral bij het Nederlandse mkb. Medewerkers bij buitenlandse bedrijven ontvangen relatief een hoger loon en hebben vaker een vast contract. Medewerkers van multinationals stromen ook door naar het Nederlandse mkb, dat profiteert van opgedane kennis, kunde en ervaring op terreinen als financiering, ICT, logistiek, marketing, productie, organisatie & leiding. Buitenlandse bedrijven creëerden in 2021 bijna 149 miljard euro aan toegevoegde waarde. Van de bedrijven in de TW R&D Top 30 van 2024 in Nederland heeft 30% een buitenlands moederbedrijf en in de top 10 is dit de helft.

Daarnaast speelt Foreign Direct Investment (FDI) een cruciale rol in het bevorderen van de brede welvaart in Nederland. Samen met overheid en kennisinstellingen zijn bedrijven onmisbaar in het mogelijk maken en versnellen van de transities waar Nederland en de rest van de wereld voor staat. Door het aantrekken van de juiste buitenlandse bedrijven die aanvullen op en versterken wat we hier al hebben, vergroten we de bijdrage van het bedrijfsleven aan economische groei en innovatie. Door productiviteit te bevorderen, kennis, vaardigheden en innovatie te vergroten, nieuwe werkgelegenheid te creëren en ons veelal (nog) sterker te verbinden met internationale netwerken en ecosystemen, dragen deze bedrijven bij aan ons verdienvermogen en een sterk Europa op lange termijn.

Investerings van buitenlandse bedrijven spelen een belangrijke rol in regionale economische ontwikkeling en versnellen de transities in Nederland met nieuwe kennis, kunde en innovaties. Nederland omarmt met zijn internationaal georiënteerde en verbonden economie zowel open innovatie als innovaties van elders en helpt deze door te ontwikkelen en te vermarkten. Door open innovatie en integratie met innovaties van buiten vernieuwen we onze eigen economie en blijven we trendsettend met alle voordelen van dien; we ondersteunen daarmee ook onze eigen economie om duurzaam te groeien. Deze dynamiek stimuleert niet alleen de groei van de bedrijven zelf, maar ook van de bredere economie, wat resulteert in meer werkgelegenheid, hogere lonen en een verhoogde koopkracht voor de burgers. Buitenlandse bedrijven kunnen ontbrekende schakels in- en aanvullen in de totale waardeketen.

²⁰ Op basis van inzichten en ervaring van de partners in het Invest in Holland netwerk; StatLine – Buitenlandse zeggenschap bedrijven in Nederland; 2008–2020 (cbs.nl); TW.nl, R&D Top 30, 2024; OECD, Mapping of Investment Promotion Agencies in OECD Countries, 2018; Ascani & Gagliardi, 2015; Tordoir en Van Meteren, 2008; Crespo & Fontoura, 2007 en Javorcik, 2004.